

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/410/2015
Identifikačné číslo spisu:	1414212790
Dátum vydania rozhodnutia:	21.10.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1414212790.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú Z. H. D., nar. X. december XXXX a maloletú F. K. D., nar. X. decembra XXXX, bytom u matky, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor sociálnych vecí Bratislava, Vázovova 7/A, deti rodičov: matka - H. J., bytom K., zastúpená JUDr. Blankou Weismannovou, advokátkou so sídlom Brečtanová, 15, 831 01 Bratislava a otca: E. R. D., bytom XXX O. Rd., R., X. T. XXXXX, R. korešpondenčná adresa F., zastúpený obchodnou spoločnosťou Kolíková & Partners, s.r.o., so sídlom Radvanská 2, 811 01, Bratislava, IČO: 47 239 441, v mene ktorej koná konateľka a advokátka Mgr. Mária Kolíková, o nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 37 P 325/2014, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 19. novembra 2014, sp. zn. 11 CoP 526/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvého stupňa“) uznesením z 26. augusta 2014 č.k. 37 P 325/2014-58 v spojení s opravným uznesením z 24. októbra 2014 č.k. 37 P 325/2014-85 zamietol návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia nie je dôvodný, čo odôvodnil aj tým, že zákaz styku biologického rodiča s deťmi je veľmi vážnym zásahom do rodičovských práv a o takom zásahu je možné rozhodnúť až po dôslednom dokazovaní, kam nesporne patrí napr. aj znalecké dokazovanie, ktoré však je možné uskutočniť až v konaní o merite vecí.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie matky uznesením z 19. novembra 2014 sp. zn. 11 CoP 526/2014-110 zmenil uznesenie súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením tak, že do rozhodnutia o úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu sa zakazuje styk otca s maloletou Z. H. a F. K. a zmenil uznesenia aj v časti úpravy styku. Vo zvyšku uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Žiadnemu účastníkovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že rozdielne od názoru súdu prvého stupňa má za to, že v predmetnej veci boli splnené podmienky na nariadenie predbežného opatrenia, a to treťou alternatívou návrhu matky. Odvolací súd má v záujme detí za to, že je potrebné v záujme ich ochrany takýto zásah do rodičovských práv otca vykonať. Podľa názoru odvolacieho súdu matka preukázala potrebu dočasnej úpravy pomerov, keď otec napriek tomu, že bolo rozhodnuté vo veci predbežným opatrením, deti neoprávnene premiestnil do N.. Vzhľadom na jeho aktivity je tu podľa odvolacieho súdu dôvodná obava, že otec svoje konanie zopakuje. Ďalej uviedol, že záujem maloletých detí v konaniach starostlivosti o maloleté deti je prvoradý a nemožno polemizovať o tom, či správanie sa otca zanechalo alebo nezanechalo na deťoch stopy a uvádza, že nezodpovedné správanie otca muselo zanechať na deťoch nepríjemné zážitky, keď stratili istotu a dostali sa do situácie, ktorú sami nevedeli riešiť. Za tejto situácie podľa odvolacieho súdu nemá matka istotu, že uvedené otec zopakuje (pozn. dovolacieho súdu nezopakuje) počas realizácie styku s maloletými deťmi, keď navyše otec vlastní americké pasy maloletých detí. Odvolací súd sa tak domnieva, že za danej situácie ani nariadenie vrátenia pasov maloletých detí matke, ako žiadala v prvých dvoch petitoch, nezabezpečí účinnú ochranu maloletých detí.

Voči uzneseniu odvolacieho súdu podal otec dovolanie z dôvodov, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nemožnosť otca konať pred súdom bola podľa neho spôsobená postupom odvolacieho súdu, ktorý spočíval v tom, že otec nemal žiadnu možnosť sa v danom konaní k veci vyjadriť a síce vedel, že prebieha predmetné konanie (na základe aktívneho konania jeho právneho zástupcu - nahliadaním do spisového materiálu), jeho žiadosti o doručenie listín zo spisu v jeho jazyku nebolo vyhovené a nebola mu v tejto veci ani riadne a včas doručená žiadna listina v jazyku, ktorému by rozumel (anglický jazyk) a ku ktorej by sa následne mohol vyjadriť. Ďalej argumentuje, že žiadal súd prostredníctvom svojho právneho zástupcu o preklad listín, aby sa mohol vyjadriť k skutkovým okolnostiam prípadu a na uvedenú žiadosť nedostal odpoveď. Otec uvádza, že odvolací súd pochybil, keď vychádzal výlučne zo skutkových tvrdení uvedených matkou a nežiadal od otca žiadne vyjadrenie k skutkovým tvrdeniam uvedeným v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podaného matkou. Poukázal na skutočnosť, že v celom priebehu predmetného konania nedisponoval ani samotným návrhom matky na nariadenie predbežného opatrenia, ani rozhodnutím súdu prvého stupňa, ktorým bol tento návrh matky zamietnutý a ani matkou podaným odvolaním proti tomuto rozhodnutiu. Inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci videl otec v tom, že odvolací súd nemal a ani nemohol mať matkou tvrdené skutočnosti za overené a že si neoveril stav trestného konania. Ďalej má otec za to, že došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu, keď odvolací súd vo svojom rozhodnutí o zákaze styku vychádzal bez riadneho odôvodnenia toho, v čom spočíva neodkladnosť jeho úpravy rodičovských práv a odkázal pri zákaze styku otca s deťmi na ustanovenie § 76 O.s.p. bez dostatočného odôvodnenia. Otec je toho názoru, že ustanovenie § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p., ktoré súd aplikoval, nemožno aplikovať na danú situáciu, keďže maloleté deti už boli matke zverené do starostlivosti, neexistovalo tu riziko ujmy života alebo zdravia maloletých detí. Zároveň má za to, že v danom prípade nebolo vážne ohrozené zdravie ani život maloletých detí a taktiež nebolo ani osvedčené, že zákaz styku bol potrebný. V doplnení k dovolaniu otec požiadal aj o odklad vykonateľnosti rozhodnutia.

Matka vo vyjadrení k dovolaniu žiadala, aby dovolací súd dovolanie odmietol, nakoľko je tu sústavná hrozba zo strany otca zopakovať únos maloletých detí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovoláním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti

rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak odvolací súd a/ zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev [§ 109 ods. 1 písm. c)] na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie tiež prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

Ako je však výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, o znaleckom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktoré vykazuje znaky jedného z rozhodnutí taxatívne vymenovaných vo vyššie citovanom ustanovení (uznesenie o predbežnom opatrení), kde dovolanie nie je prípustné bez ohľadu na spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania otca je preto v zmysle ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. vylúčená.

Prípustnosť otcom podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej zo závažných procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Povinnosť odvolacieho súdu skúmať, či nedošlo k týmto vadám, vyplýva z § 242 ods. 1 O.s.p. Podľa ustanovenia § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Otec procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

V dovolaní sa namieta, že súdy odňali otcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníma možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za

účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Otec tvrdí, že k odňatiu jeho možnosti pred súdom konať došlo tým, že mu odvolací súd nedoručil návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia ani rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým bol tento návrh matky zamietnutý.

Podľa ustanovenia § 75 ods. 8 veta tretia O.s.p. ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie.

Takáto právna úprava vytvára priestor na to, aby sa otec o nariadenom predbežnom opatrení dozvedel až v okamihu, keď je voči nemu účinné. Preto mu nemal byť doručovaný ani návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ani odvolanie smerujúce voči zamietajúcemu uzneseniu, ani samotné uznesenie. Záujem na rýchlej a účinnej dočasnej ochrane práv matky má prednosť pred právom odporcu vyjadriť sa k navrhovaným skutočnostiam. Ochrana otca je potom daná jeho právom vyjadriť sa k týmto tvrdeniam počas konania a navyše zodpovednosťou matky za prípadnú vzniknutú ujmu podľa § 77 ods. 3 O.s.p.

V danej veci súdy postupovali v intenciách vyššie citovaného ustanovenia. Okresný súd Bratislava III uznesením z 26. augusta 2014 č.k. 37 P 325/2014-58 v spojení s opravným uznesením z 24. októbra 2014 č.k. 37 P 325/2014-85 zamietol návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia, preto ho podľa dikcie zákona nedoručoval ostatným účastníkom (v tomto prípade otcovi) a nedoručoval potom ani podané odvolanie matky na vedomie protistrane, nakoľko mu tento postup vyplýval zo zákona. Uznesenie odvolacieho súdu o nariadení predbežného opatrenia, ktoré napadol otec dovolaním, mu správne doručené bolo.

Námietka otca bola vzhľadom na súladný postup súdu s ustanovením § 75 ods. 8 O.s.p. neopodstatnená, súdy pri prejednávaní veci procesne nepochybili a svojim postupom otcovi neodňali možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

K námietke otca, že nebolo vyhovené jeho žiadosti o doručenie listín v jazyku, ktorému rozumie (anglický jazyk) a o predmetnom konaní vedel práve na základe aktívneho konania jeho právneho zástupcu, a to nahliadaním do spisového materiálu, dovolací súd uvádza vzhľadom na vyššie uvedené, že nebolo povinnosťou súdu prvého stupňa posilať uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia ani odvolanie voči tomuto zamietajúcemu uzneseniu, a tak súd prvého stupňa správne postupoval podľa ustanovenia § 75 ods. 8 veta tretia O.s.p. Odvolací súd na žiadosť otca doručil uznesenie o zmene uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým predbežné opatrenie nariadil, ako aj ďalšie listiny v úradnom preklade, v anglickom jazyku, o preklad ktorých žiadal. Dodržal tak zmysel právnej úpravy a ochrany, o ktorý pri inštitúte predbežného opatrenia ide a vytvoril tak priestor na to, aby sa otec o nariadenom predbežnom opatrení dozvedel až v okamihu, keď je voči nemu účinné. Otcovej žiadosti teda vyhovené bolo za dodržania zákonom stanoveného postupu konajúcich súdov. Napokon samotný otec v dovolaní uvádza, že prostredníctvom aktívneho konania jeho právneho zástupcu, a to nahliadaním do súdneho spisu, vedel o prebiehajúcim konaní a vzhľadom k tomu, že je zastúpený slovenskou advokátskou kanceláriou, bol otec o stave a priebehu konania informovaný ešte pred preložením písomností do anglického jazyka.

Napokon za nedôvodnú považoval dovolací súd aj dovolaciu námietku o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu s následkom odňatia možnosti otca konať pred súdom. V zmysle ustanovenia § 167 ods. 2 O. s. p. sa ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. o náležitostiach odôvodnenia rozsudku použije pre uznesenie primerane. Táto primeranosť znamená, že pri uznesení o nariadení predbežného opatrenia, aj s prihliadnutím na dočasnú takéhoto rozhodnutia, je z hľadiska náležitostí jeho odôvodnenia postačujúce stručné vysvetlenie, prečo súd rozhodol tak ako rozhodol. Tento záver podporuje aj znenie § 76 ods. 4 O.s.p., podľa ktorého, že ak súd návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v celom rozsahu vyhovie a

stotožňuje sa so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, súd to skonštatuje v odôvodnení a ďalšie dôvody nemusí uvádzať.

V prejednávanej veci podľa názoru dovolacieho súdu uznesenie odvolacieho súdu požiadavku riadneho a dostatočného odôvodnenia spĺňa. Je z neho zrejmé, prečo odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zmenil a akými podstatnými úvahami sa riadil, keď návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel. Na odôvodnenie rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia nemožno klásť rovnaké požiadavky, aké má spĺňať meritorne rozhodnutie (napr. test proporcionality v prípade stretu základných práv). Vylučuje to jeho povaha a účel, krátky časový limit na jeho vydanie a najmä skutočnosť, že mu nepredchádza riadne vykonané dokazovanie.

Dovolací súd poukazuje tiež na to, že účelom predbežného opatrenia je dočasná úprava práv a povinností, ktorá nevylučuje, že o právach a povinnostiach účastníkov konania o predbežnom opatrení bude vo veci samej rozhodnuté inak, než v konaní o predbežnom opatrení. Súd predbežným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Predbežné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritornému rozhodnutiu. Predbežné opatrenia predstavujú opatrenia, trvanie ktorých je obmedzené a môže byť kedykoľvek na návrh zrušené (IV. ÚS 257/2010).

Otec popiera správnosť právnych záverov, na základe ktorých súdy zamietli jeho návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Tvrdí, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Keďže otec svoje dovolanie odôvodnil aj tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, treba uviesť, že inú procesnú vadu (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) považuje Občiansky súdny poriadok za prípustný dovolací dôvod (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné); samotná táto vada ale prípustnosť dovolania nezakladá. Rovnako nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) je prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď aj R 43/2003 a R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania vymenovanú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie otca podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Prítom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým uznesením odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.